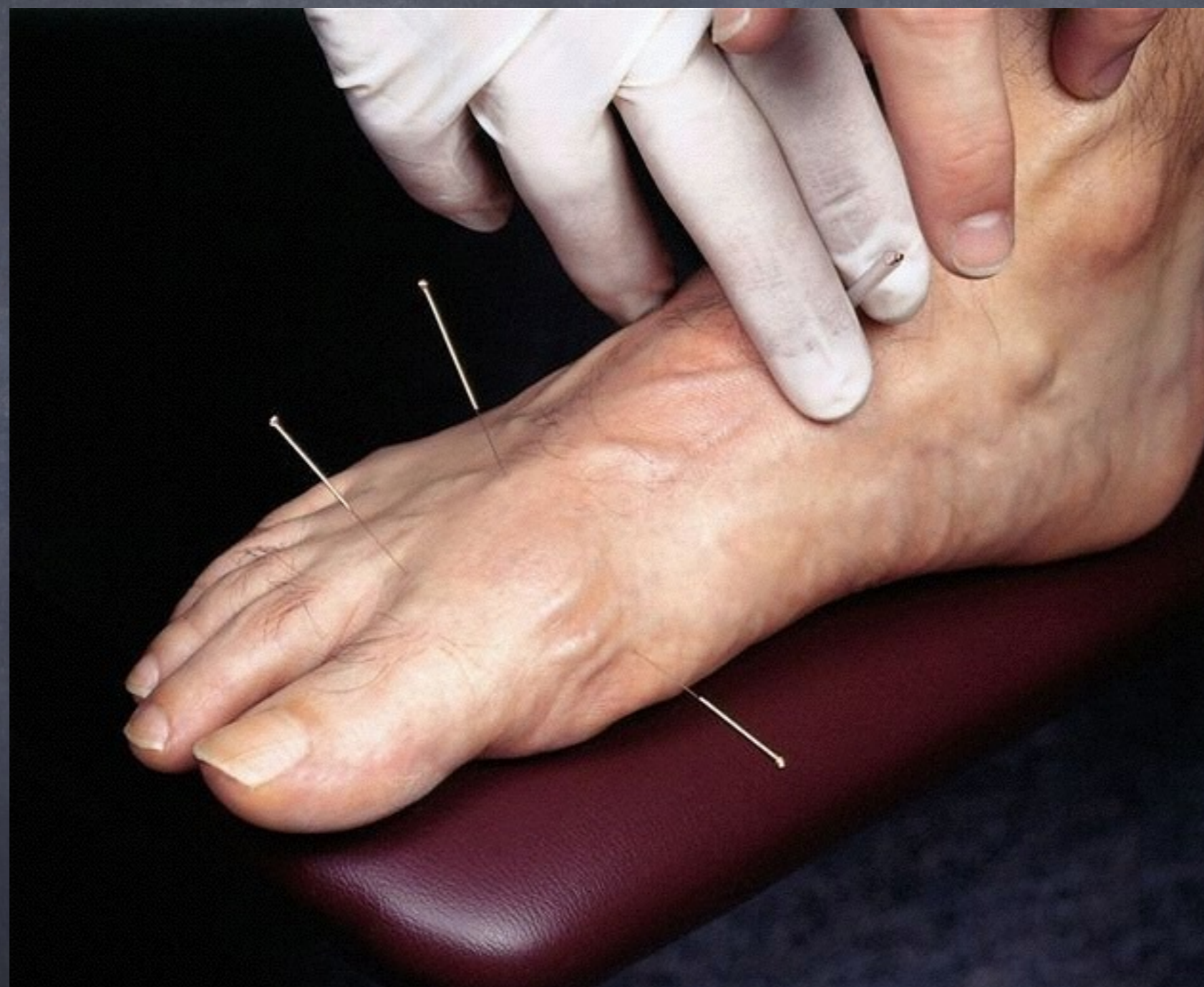

Úvod do problematiky alternativní medicíny
+ historie vztahu náboženství a medicíny

zdroj: novinky.cz

zdroj: zdravie.pravda.sk

zdroj: www.berkana.sk

Úvod

- Co je to alternativní?
- Konvenční medicína X
komplementární medicína X
alternativní medicína
- CAM - Complementary and
Alternative Medicine

Společné znaky alternativní medicíny

- 1) Nezakládá se na vědeckých důkazech ale na empirickém pozorování;
- 2) integrita materiálního a duchovního světa - transcendentální povaha nemoci;
- 3) neinvazivní metody zaměřené na kontakt s pacientem;
- 4) vyléčení jako obnova organismu být zdravý a ne potlačení nemoci.

Důvody popularity alternativní medicíny

- Medicína je příliš byrokratická, přetechnizovaná a racionální
- Nedostatek času a pozornosti pro jednotlivé pacienty
- Přibývající počet chronických onemocnění ve společnosti
- Mezi pacientem a lékařem je příliš moc techniky
- Invaze medicíny do oblastí, které jsou tradičně vnímány v transcendentálních termínech

Typický uživatel alternativní medicíny

- Žena
- Vyšší vzdělání
- Chronické onemocnění

Alternativní medicína a zákony

- Nehrazena zdravotními pojišťovnami
- 1995 - léčebné služby nesmí poskytovat nikdo bez lékařského nebo zdravotnického vzdělání
- Masáže a podobné jsou regenerační služby a mohou poskytovat dočasnou úlevu
- Poradenství v oblasti zdraví - volná živnost

Alternativní medicína v Evropě

- Monopolistický systém: Belgie, Francie, Itálie, Španělsko, Řecko; léčit a diagnostikovat mohou jenom vystudovaní lékaři; léčebné činnosti léčitelů by měly být postihovány; důsledkem je, že léčitelé pracují bez dohledu
- Tolerantní systém: Německo, severské země, Holandsko, Velká Británie, Irsko; v rámci veřejného zdravotnictví jsou připouštěny i některé formy alternativní medicíny; léčitelé nejsou nijak postihováni
- Smíšený systém - k výkonům zdravotnických zákroků jsou určeni speciálně vyškolení pracovníci, alternativní medicína může působit, ale nejedná se o léčení ale spíš o doplňkové služby

Alternativní medicína a lékaři

- Výhrady: A) absence lékařského vzdělání; B) absence vědeckých důkazů; C) vysoké finanční náklady; D) strach ze zanedbání léčby
- S až 10% lékařů poskytujících alternativní medicínu

Český klub skeptiků Sysifos

- 1976 - Výbor pro skeptické zkoumání v USA (Committee for Skeptical Inquiry)
- 1995 - Český klub Skeptiků Sysifos
- 400 členů - Jiří Grigar, Věra Nosková, Jiří Heřt, Vojtěch Mornstein
- Aktivity - přednáškový cyklus Věda kontra iracionalita, udílení ceny Bludný balvan, setkání Skeptikon, Slovník ezoteriky a pavěd, neperiodický zpravodaj
- Jiří Heřt - Výkladový slovník ezoteriky a pavěd, Alternativní medicína a Léčitelství, Akupunktura: Mýty a realita, Homeopatie, clusterová medicína, anthroposofická medicína, Alternativní medicína: Možnosti a rizika
- Ve shodě s posláním a cíly klub odmítá zasahovat do oblasti náboženské, morální a politické.

- Vyšla nová skeptická kniha "A přece se netočí" profesora Vojtěcha Mornsteina. Má podtitul "Podvody, Léčitelé, šarlatáni a šejdířský byznys v kostce". Vychází z někdejší knihy tohoto autora "Utopený Archimédes" Ale prošla změnami a je obohacena o nová hesla. Je navíc vázaná, má 240 stran.
- Kniha sarkasticky a vtipně pojednává slovník ezoteriky, léčitelství, okultismu, ale i dalších společenských fenoménů. Je vtipná, provokativní, lze se ní zasmát i poučit. Potěší každého muže i ženu střízlivé mysli a zdravého rozumu, který je trápen přívaly okultních blábolů a komerční mystiky v životě a v médiích. šarlatán

Vztah medicíny a náboženství

- 1. medicína podřízena náboženství - preracionální společnosti, středověká Evropa
- 2. medicína a náboženství částečně odděleny - od osvícenství do konce 19. stol.
- 3. medicína a náboženství jsou odděleny - poslední desetiletí
- 4. náboženství podřízené medicíně - terapeutické společnosti

Šamanismus

- Šaman = léčitel, medicínám, průvodce duší, kouzelník, kněz, věštec
- Příčiny nemoci - mystické, záměr duchů, vliv druhé osoby, ztráta duše
- Makrokosmos = vesmír X mikrokosmos = lidské tělo
- Léčba probíhá v duchovní světě a za pomoci bylin
- Šaman vstupuje do duchovního světa a do duše nemocného
- Šamani předchází nemocem - na zimu pochytají duše celého kmene
- Terapie sdílená s celým společenstvím

Starověký Egypt

- Léčitelští bozi v každém městě
- Trojice léčitelských božstev - otec (nejvyšší léčitelské schopnosti), matka (ženské nemoci + porod), syn
- Imhotep - bůh léčení, ztotožňován s řeckým Asklépiem
- Thovt - patron medicíny a lékařů, patron očních nemocí = vyléčil Horovi oko, přisuzovány knihy Ambre = Začíná se kniha o léčích
- Bes - bůh porodnictví
- Sachmet - patronka chirurgů, mohla sesílat mor a další nakažlivé nemoci
- Serapidovy chrámy - léčitelská místa, léčivý spánek
- Příčiny nemocí - červ, duchové, démoni, duše zemřelých, nemoc se v těle roznáší krví
- Sídlem duše je srdce, promlouvá na různých místech skrze pulz

Bůh Bes, zdroj: [looklex](#)

Starověké Řecko

- Apollón - patrón lékařů, sesílá nemoci i uzdravení, obojí sesílá skrze sluneční paprsky
- Artemis - Apollónova sestra, patrónka porodů i smrti
- Palas Athéna - sesílá duševní nemoci
- Asklépios (lat. Aesculapius) - syn Apollóna a smrtelné královny, hůl
- Asclépiion - léčba spánkem
- Hyppokrates - 5. až 4. stol. př. n. l., teorie čtyř tělesných šťáv, pouštění žilou, Corpus Hippocraticum,

Aeskulapova hůl
zdroj: [wikipedia.org](https://www.wikipedia.org)

Starověký Řím

- Inspirace Řeckem a podrobenými národy
- Galénos - 2. stol. n. l., nejdříve lékař gladiátorů a potom lékař Marka Aurelia, inspirace Hippokratem a teorie čtyř tělesných šťáv

Judaismus

- Více než tóra je pro lékařskou etiku základem rabínská literatura (Mišna, Babylónský a Jeruzalémský talmud)
- Pozitivní pohled na tělo - tělo je stvořené Bohem a tedy od základů dobré, odmítnutí asketismu, nutnost starat se o tělo, přísný zákaz sebevraždy
- Bůh jako stvořitel zdraví i nemoci
- Odmítání lékařů z jiných náboženských tradic, v helénistickém období povolání řeckí lékařů
- Židovští lékaři mohli léčit i o sabatu = porušení božího zákona pro záchranu lidského života
- Kontakt s arabským světem
- Popularita židovských lékařů v Evropě
- Léčba inkantací, bylinami, amulety, změna jména nebo adopce pro zmatení démonů

Islám

- Návaznost na animistické představy
- Korán doporučuje med a nemá nic proti zaběhlým způsobům léčení, později čerpání z hadísů
- Alláh sesílá nemoc i Lék
- Propojení těla a duše
- Léčba modlitbou a půstem
- Zákaz sebevraždy
- Možnost transplantace orgánů od živých dárců, ale ne od mrtvých dárců

Rané křesťanství

- Tělo jako příbytek Boha - nutná péče o tělo
- 4. stol. - vznik křesťanských nemocnic, tzv. xenodochium, útulek pro poutníky, malomocné, slepé a jinak nemocné, první založil Basilius z Caesarei, první v Byzantské říši a postup na západ během jednoho stol.
- Léčení vkládáním rukou, mazáním oleje, modlitbou, křtem a eucharistií
- Příčiny nemoci - Bůh, démoni a příroda
- Utrpení skrze nemoc = kultivace pozitivních vlastností
- Zákaz magických praktik
- Potrat horší než vražda - dítě nemělo šanci být pokřtěné

Středověk

- Tělo a duše jsou jeden celek
- Příčiny nemoci - predispozice, degenerace a lidské chování
- Léčba těla ve spojení s léčbou duše
- O nemocné se starají především mnišské řády
- Ježíš jako dokonalý lékař, lékaři se nazývali nedokonalými lékaři
- Víra v zázraky
- Hildegarda z Bingen - 12. stol., jedna z mála vystudovaných lékařek ve středověku
- Amulet - pasivní kouzlo ochranného charakteru
- Talisman - činnorodé kouzlo, působí aktivně a automaticky
- Vznik nemoci uhranutím

Čaj "Pevná vůle
sv. Hildegardy"
zdroj: sonnentor.cz

Patroni nemocí

- sv. Antonín - kožní nemoci, řád Antoniánů = ostatky sv. Antonína léčí oheň sv. Antonína, otrava námelem - halucinace, svalové záškuby, nekróza končetin, smrt
- Sv. Kosma a Damián - bratři mučeni za císaře Diokleciána, patroni cechu ranhojičů a holičů
- sv. Apolonie - zuby, mučena vytrháním všech zubů
- sv. Markéta z Antiochie - porod, spolknuta drakem
- sv. Vít - nervové choroby a padouchice
- Patroni postižených morem - sv. Roch, sv. Šebestián, sv. Barbora, sv. František Xaverský, sv. Karel Boromejský, často zobrazováni na morových sloupech

sv. Apolonie

zdroj: www.abcsvatych.com

Teorie čtyř tělesných šťáv

- Inspirace Galénem
- Mikrokosmos - krev, žluč, černá žluč X makrokosmos - vzduch, voda, země a oheň
- Krev - horká a vlhká
- Hledn - studený a vlhký
- Žluč - suchá a horká
- Černá žluč - suchá a studená
- Vznik nemoci - nerovnováha šťáv
- Léčba protiklady, dietou a pouštěním žilou
- Prostřednictvím pouštění žilou na končetinách ovlivňování vnitřních orgánů
- Flegmatik = zahálka, melancholik = závist a lež, sangvinig = nestřídmost a chlípnost, cholericig = chamtivost

Spagirie

- Extrahovat a spojovat
- Výroba léků, mastí, tinktur a elixír
Panaceum - všelék
- Kvintesence - duch látky

Paracelsus

zdroj: [wikipedia.org](https://www.wikipedia.org)

Paracelsus

- 16. stol.
- Luther medicíny, byl podezřelý z čarodějnictví, zavedl pojem spagirie
- Kritika akademické medicíny, odmítal teorii čtyř tělesných šťáv,
- Za příčiny nemocí považoval toxické látky v jídle, špatný fyzický nebo duchovní stav a prozřetelnost
- Pobýval v Moravském Krumlově a Kroměříži

NOVOVĚK

- Reformované církve - lékař a misionář v jedné osobě, převrácení na víru
- Křesťanská věda - první holistický přístup ke zdraví, věda a zdraví s klíčem k písmu
- Tomsonianismus - 18. stol., první systém alternativní medicíny, léčivá síla přírody a teorie čtyř tělesných šťáv, nemoc je ztráta tepla, léčení parními koupelemi a vším pálivým
- Grahamité - Silvestr Graham, zdravý životní styl = spása na tomto světě, vegetariánství a cereálie
- Chiropraxe - 19. stol., David Daniel Palmer, chiro = ruce, vykloubení obratlů = zablokování vitální energie

Grahamové sušenky, zdroj: www.bioviolka.cz